

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2942

Vragen van het lid **Van Toorenburg** (CDA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het bericht dat radicale haatlectuur volop voor handen is in de PI Vught* (ingezonden 7 januari 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 7 juni 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1359.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat radicale haatlectuur volop voorhanden is in de penitentiaire inrichting (PI) Vught? ¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 5 en 6

Hoe beoordeelt u het gegeven dat gedetineerden, ook degene die zijn ingesloten op de Terroristen Afdeling (TA), boeken kunnen lenen die de gewapende jihad en de vernederingen van Joden en Christenen verheerlijken?

Hoe past het van Rijkswegge verstrekken van dergelijke lectuur bij de inzet van de PI om te werken aan deradicalisering?

Hoe wordt in de PI beoordeeld of lectuur passend is om te verstrekken aan mensen die (al dan niet tijdelijk) uit de samenleving verwijderd zijn omdat ze verdacht worden van ernstige terroristische misdaden of hiervoor al zijn veroordeeld? Welke criteria worden er gehanteerd om een boek te weigeren en kunt u enkele voorbeelden noemen van geweigerde boeken en de redenen van weigering?

Antwoord 2, 5 en 6

Gedetineerden kunnen boeken lenen uit de collectie van de bibliotheek van een penitentiaire inrichting (PI). Wil een gedetineerde een boek lezen dat niet in de bibliotheek van de PI aanwezig is, dan kan daarvoor een aanvraag worden ingediend. De bibliothecaris beziet op welke wijze een aangevraagd boek het beste kan worden verkregen (bijvoorbeeld via uitleen door een openbare bibliotheek).

¹ Telegraaf.nl, 4 januari 2019: <https://www.telegraaf.nl/e/2983739/>

Voor alle boeken geldt dat deze de orde en veiligheid in de inrichting niet in het geding mogen brengen. De beoordeling of hiervan sprake is geschiedt door de directeur van de inrichting. Bij de afweging of boeken wel of niet geleend mogen worden dient het recht van de gedetineerde op vrijheid van meningsuiting en vrij verkeer van informatie uitdrukkelijk meegewogen te worden.

Er zijn op dit moment geen nadere criteria geformuleerd aan de hand waarvan de directeur deze soms complexe afweging moet maken. Ik ben van oordeel dat dergelijke criteria wel wenselijk zijn. Ten eerste om de directeur bij deze complexe keuze, die ook raakt aan grondrechten, te ondersteunen. Ten tweede om te zorgen voor eenheid van beleid binnen het gevangeniswezen op dit punt. Met behulp van deskundigen zal ik dergelijke criteria laten opstellen.

Gedetineerden die op de Terroristenafdeling (TA) verblijven mogen de penitentiaire bibliotheek niet bezoeken. Zij kunnen alleen door middel van een aanvraag een boek lenen. Boeken die worden aangevraagd door gedetineerden op de TA worden aan een extra screening onderworpen. Boeken waarvan wordt geoordeeld dat deze (kunnen) bijdragen aan radicalisering worden niet verstrekt.

De beoordeling of een boek bijdraagt aan radicalisering vereist specifieke deskundigheid. Om tot een zo zorgvuldig en objectief mogelijk oordeel te komen vindt deze screening plaats door meerdere experts op het gebied van radicalisering en politiek- en religieus extremisme.

De in het Telegraafartikel genoemde boeken van Ibn Taymiyya en Bilal Philips kunnen op basis van deze screening niet worden geleend op de TA. Bilal Philips wordt beschouwd als een salafistisch kopstuk en «haatprediker». Hij kreeg vanwege zijn extremistische ideologie een toegangsverbod tot verschillende landen. Ibn Taymiyya wordt gezien als de geestelijk vader van jihadistische strijders vanwege zijn werk over oorlogsrecht.

Dergelijke boeken kunnen slechts worden gebruikt als onderdeel van een persoonsgericht deradicaliseringstraject. Hierbij reflecteert een deskundige bijvoorbeeld met de gedetineerde op enkele passages uit een dergelijk boek en stelt daar andere interpretaties tegenover. Om deze reden zijn deze boeken als pdf-bestand opgenomen in het archief, maar niet uitleenbaar aan gedetineerden.

Naar aanleiding van de berichtgeving van de Telegraaf heb ik een bredere commissie bestaande uit deradicaliseringsexperts van DJI, NCTV en politie gevraagd nogmaals kritisch te kijken naar de boeken die aan gedetineerden op de TA verstrekt zijn. Ten opzichte van de eerste screening kwamen zij van 11 boeken tot de conclusie dat zij op onderdelen kunnen aanzetten tot radicalisering. Ook deze boeken zullen niet meer op de TA worden verstrekt. De commissie zal periodiek een second opinion uitvoeren op de boeken die in de TA gelezen kunnen worden.

Het is uiteraard ook niet wenselijk dat gedetineerden die buiten een TA zijn geplaatst radicaliseren. Daar houd ik rekening mee bij het opstellen van de nadere criteria om boeken toe te staan in reguliere PI's.

Vraag 3

Klopt het dat recent nog twee dozen met daarin 20 exemplaren van een radicale theoloog zijn binnengekomen? Waarom is hiervoor gekozen terwijl de voorzitter van het Center for Security Policy zijn verontrusting hierover heeft uitgesproken omdat het lektuur is dat de gewelddadige jihad aanmoedigt en hij stelt dat het serieus reden is om te denken dat deze lektuur aanzienlijk bijdraagt aan de radicalisering van gedetineerden?

Antwoord 3

De twee dozen waarop in de vraag wordt gedoeld betreft een levering aan de PI Vught met drie exemplaren van een koranexegese van Ibn Kathier. Dat boek bestaat uit zeven losse delen.

Ibn Kathier is een klassieke orthodoxe korangeleerde uit de 14^e eeuw. Hij staat bekend om zijn orthodoxe, letterlijke en precieze interpretatie van de islam. Over dit boek is discussie of dit wel of niet aanzet tot radicalisering. Van het boek is bekend dat het bij salafisten en jihadististen populair is. Gelet op de doelstelling van de TA om bij te dragen aan deradicalisering is na zorgvuldige weging besloten ook dit boek niet meer uit te lenen aan

gedetineerden op de TA. Het boek kan nog wel worden gebruikt in een persoonsgericht deradicaliseringstraject, zoals hierboven beschreven.

Vraag 4

Klopt het dat ook andere lectuur voorhanden is in de PI waarin expliciet voor de invoering van de sharia wordt gepleit alsmede boeken van de grondlegger van het jihadisme?

Antwoord 4

Het criterium waaraan wordt getoetst of een boek kan worden uitgeleend aan een gedetineerde, is de orde en veiligheid in de inrichting. Gelet op het feit dat dit een ruim en algemeen criterium is, zal ik met behulp van deskundigen nadere criteria formuleren. Met behulp van deze criteria zal een directeur van een inrichting bij elke individuele aanvraag een afgewogen beslissing kunnen maken of een boek kan worden uitgeleend.

Ten aanzien van boeken van de theoloog Ibn Taymiyya, aan wie soms wordt gerefereerd als grondlegger van het jihadisme, wijs ik op het antwoord bij vraag 2 en 3.

Vraag 7

Bent u bereid, evenals bijvoorbeeld de Britse justitie gedaan heeft, dergelijke extreme lectuur uit de PI's te verwijderen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ja. Zoals bij het antwoord op vraag drie is vermeld zijn er boeken uit de voor de TA beschikbare collectie verwijderd. Als de toets van de overige collecties daar aanleiding voor geeft zullen ook daaruit boeken worden verwijderd.

De werken van de schrijvers Ibn Taymiyya en Bilal Philips, die in de Telegraaf worden genoemd en uit Britse gevangenisbibliotheken zijn verwijderd, waren niet beschikbaar in de uitleencollectie.